

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt III. Cur voluerit obligare nos Devs ad credendum mysteriis omnem intellectus nostri aciem excedentibus?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

Altissimus hic DEUM cognoscendi modus idem planè est, quia à S. Dionysio pluribus locis dicitur *Cognitio divinarum tenebrarum*: mystéria enim directè ad fidem pertinentia; ut SS. Trinitatis, Incarnationis, Eucharistiæ, eo ipso aliter cognoscere non possumus, nisi intellectus nostri tenebras ad divini Solis splendorem caligantis ingrediamur. Nam teste S. Basilio præmio de vera fide: *li, qui Dei beneficio ampliorem quam cateri, cognitionem sunt consecuti, maximè intelligunt, quam sapientia omnem cuiusque ad ipsam comprehendendam captum exuperet.* Consonat & S. August. egregia hæc, quam habet *Serm. 1. de Trin.* sententiã, *Credo quod nescio, & propterea scio, quia me scio nescire, quod nescio*: Sic in his Fidei nostræ arcibus plus ille scit, qui minus intelligit, nondum enim in vita hæc mortali ea intelligendi tempus advenit.

Basilius proem. 1. de vera fide.

S. Aug. Serm. 1. de Trin.

Deliciare hic anima mea, & gaude gaudio magno valde, quod non exiliter de Deo tuo, sed supra modum in sublimitate, supra omne, quod de eo intellectus intelligit, sentite valeas, & clausis rationis tuæ januis laxa vela voluntatis, bina brachia tendens amoris, & adipsar puelulæ lactentis cantu, & suspiria cum Sponsa, *Can. 10* meliora sunt ubera tua vino. Ecce quomodo infantulæ sine discursu ad ubera trahuntur matris, ita & tu clausis oculis, ad dulcissima aspires ubera Deitatis, quorum, cum scrutando deficiat intelligere ubertatem, fuge amando dulcedinem.

Can. 10

Magna certè stultitia & superbia est, nostris ratiunculis divinarum mysteriorum profunditatem, soli fidei perviam intelligere, & scrutari velle, & qua tandem ratione, toto licet conatu annitatur, aliquem arcanorum istorum conceptum formare poterimus? Sicut enim, exemplum est S. Greg. lib. 4. Dialog. cap. 1. *Si pregnant mulier mittatur in carcerem, ibique pariat filium, qui natus puer in carcere nutritur, & crescat, cui si forsasè mater, qua hunc genuit, Solem, Lunam, fluvium, montes & campos, volantes aves, currentes equos, nominet, ille verò, qui est in carcere natus, & nutritus, nil aliud, quam tenebras carceris sciat, & hæc quidem esse audiat, sed quia per experimentum non novit, veraciter esse diffidat: ita in hac exilij sui cecitate nati homines, &c.*

C A P V T III.

Cur voluerit obligare nos DEVS ad credendum mysteriis omnem intellectus nostri aciem excedentibus?

Inter plurimas huiusce rei rationes aliquot nobis nunc obvias asseren. us.

R A T I O I.

Voluit DEUS ineffabili sua bonitate creaturam rationalem de tenebris transferre in admirabile lumen, extrahens eam de regione umbræ mortis, elevans ad altiorum sui luminis spheram, ei communicans lucem & cognitionem, qua seipsum cognoscit, cateraque creata, quo divini luminis illustrata splendore, magna procul dubio nobilitatur dignitate, & non secus, quam radio solari aër, & ferrum

igne splendet, purificatur & perficitur. Sciendum enim hic est, siuem Christianæ Philosophiæ esse, animas nostras modo altissimo, & hujus vitæ supernaturalissimo unire & conjugere Deo, quia autem in nobis nihil est nil vultus & scoria, ac per consequens mera impedimenta ad tam sublimem cum tanta majestate unionem, necessarium est, totum, integrumque mutari & reparari hominem, omnibusque suis expoliari facultatibus, fabricam domus istius rationalis, & omnem ejus suppellectilem dissolvi, aliudque noviter ædificari, & exornari dignum tanto Regi habitaculum. Sicut Salvator noster ait: *Qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam*: si enim DEUS & homo unum fieri debent, quod Christus Dominus docet Patrem suum rogat, ajens: *Rogo Patrem, ut sint unum.* Clarissimum certè est, non Deum, sed hominem in aliud esse commutandum, secundum illud S. Augustin. *Nec tamen me in te mutabis, sicut cibum carnis tuæ, sed tu manebis in me*: Quamobrem, cum homo, si accurate deus natura expendatur, quatuor constet rebus, una essentia naturali, & tribus ad Teragustissimæ Trinitatis similitudinem, proprietatibus, quæ sunt posse, velle, & intelligere, hæc omnia, quantum possibile est, destrui & deperdi necessarium est, proutquam possit admitti ad sublimem cum Deo conjunctionem. Atque idcirco imprimis quidem ipsum esse naturæ in jactis, certo modo transformatur in esse supernaturale gratiæ, quod agnoscens S. Paulus, inquit: *Gratia autem Dei sum id, quod sum, quo nimirum esse deo, in novam regeneratur creaturam, quinamque renascimur infantiam.*

Velle similiter nostrura, ut nobilissimam illam amplecti possit Divinitatis essentiam, transformari oportet in eam, quæ supra naturam est, divinam charitatem, quæ diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datum est nobis. Nimirum quoque impotens potentia nostra, suo fini consequendo insufficientissima, abneganda est, & etradicanda, ut ad omne opus bonum reprobos, & nihil valere nos exlimantes, potentia divinæ per virtutem spei conjuncti, nobis communicata quodammodo Salvatoris omnipotentia, *Omnia possimus in eo, qui nos constituit.* Eodem itaque planè modo necessarium est, ut intellectus se seipso & omni sua naturali facultate, & acumine, tanquam parvis tenebris, meraque ad tam profundarum rerum intellectum caligine funditus exuat, ut possit supervestiri luce celesti, & sapientia divina, per quam, modo supernaturali, & divino ipsum DEUM cognoscat.

Porro, sicut gratia participatio quadam est divinæ naturæ, attestante Apostolorum Principe, *Ut per hæc efficiamini divina consortes natura*: & charitas, communicatio quadam est sancti Spiritus & divini amoris, quo seipsum DEUS amat, unde & per illam unimur, secundum illud S. Joannis: *Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Ita & mediante habitata fidei, infunditur pars quadam eum communicatio divini luminis, per quod remanet unita & conjuncta divinæ sapientiæ & luci, qua seipsum Deus, & arcana omnia mysteria, aliaque ad salutem nostram condycencia clarè cognoscit: nam de isto quoque fidei lumine intelligi voluit Prophetæ David, quod dixit Psalm. 35. *In lumine tuo respiciam lumen.*

O verè magna intellectus nostri excellentia, qui

Theo

Oper

Te

Or

qui per vi
ad Dei, S
tutorar,
militarum
nos candi
nimam il
est, & d
fons dem
nulla tam
nam, qu
tur digni
Que
culum e
lucis est
frigidum
impolita
tæ, ut li
gustam
mismom
sed totum
eris, &
vitas ex
dam est
ras; sic
nem, &
modum
bus fer
nis cum
nionc,
ne, ut
dam et
Not
qui ex
lingula
no; de
dij
tar, Fh
lectus n
lus tenu
gat, u
alibim
peret
homin
tellect
li, q
super
no si
ita die
muri
sublu
te T
fecta
litax

S
pe
in
a
o
ii

qui per virtutem Fidei, tam familiariter & amice ad Dei, & divinorum secretorum cœclave admittatur, & ipsiusmet divini luminis splendore illustratur? Sicut tamen majus lumen Solis, minus candela lumen obfuscat, ita irradiante in animam isto Divinitatis Sole, obscurari necesse est, & deperdi naturale intellectus lumen, ut suis deinceps nequaquam nisi principis possit, nulla tamen facta ei injuria, cum potius ad maximam, quam in hac vita consequi potest, sublimetur dignitatem.

Quæ jam diximus, apta hac similitudine ad oculum quasi declarari possunt, Ferrum metallum est terreste, nigrum, obscurum, deformè, frigidum, durum, nulliusque activitatis, sed igni impositum, in eandem usque aded transformatur, ut licet naturam suam non deperdat, in reliquis tamen omnibus non aliud appareat quam ignis: non jam enim obscurum amplius, aut nigrum: sed totum lucidum est & splendidum, jam frigus ejus, & impotentiam, maxima calor vis & activitas expulerunt, & quod erat durissimum, factum est molle, & in varias transformabile figuras; sicut ergo per istam ignis communicationem, & sui quasi transformationem egregis admodum qualitatibus, effectibus, & proprietatibus ferrum nobilitatur, ita & de divina hominis cum Deo, per fidem, spem, charitatem unionem, & divinorum perfectionum participationem, modo paulò superius declarato, ratiocinandum erit.

Non tamen prætereundus est hic excellens, qui ex prædictis sequitur, divinx fidei effectus, singularis videlicet & mirabilis animæ purificatio; de qua loquitur S. Petrus Act. 15. dum dicitur, *Fide purifi. ans corda eorum*: nam cum intellectus noster naturaliter rudis sit, & inferioribus his tenaciter affixus, cum sublevari, & expurgari, ut modo intelligendi purissimo & divino, altissima luce torquet, & profundissima arcana penetrat: unde ulterius colligere licet, quanta homini accedat dignitas ex illa, quam à DEO accepit, obligatio credendi, ea, ad quæ intellectu pertingere non potest, sicut etiam ex illa, quam habet amandi Deum tanquam finem supernaturalem; ad quam tamen vires naturales non sufficient; nam consequenter obligat se, si ita dicere possumus, etiam Deus, suam ei communicare, & infundere sapientiam, magis quæ sublimem sui, suorumque mysteriorum median- te Theologica Fidei virtute notitiam: unde perfectò magis creaturæ rationali honor & nobilitas promanet.

CAPVT IV.

Quinque alia adducuntur rationes.

Alias præterea rationes consideratione dignas subiungemus.

RATIO I. §. I.

SI intellectu nostro cognoscimus, aliquem DEUM esse, eumque infinita sapientia & potentia præditum, incomprehensibilem, & intelligibilem, necessitudo etiam fieri debemus, arcana ipsius mysteria, ut ipso digna sint, incomprehensibilia quoque esse debere; ut ergo intelligibilem Deum homo intelligere possit, Thom. à Jesu Opera Tom. 2.

necessaria sunt alia, & excellentioris ordinis cognitio, quæ intellectum alicui supernaturalis luminis claritate super omnem naturalem cognitionem, ad eum qui omnem divinæ Majestatis incomprehensibilitas aliter, quam arcanissimis, quæ à nobis intelligi non possint, operibus manifestari, nec sine divinæ lucis participatione cognosci.

Quanta ergo stultitia est, velle intellectus suavitatem comprehendere & mensurare illimitatam & incircumscriptam Dei naturam, omnipotentiam & sapientiam, & opera infinitæ magnitudinis DEI ad parvitatē humanæ appendere stateram? Audiant quæso, qui tantæ delirant dementiæ cæcitate, S. Augustinum dicentem: Si intelligerem judicium profunda & secreta Dei, non esset DEUS quod est: Quomodo enim verè Deus esset, si eum intellectu nostro comprehenderemus, & quàm limitata essent ejus opera, si non posset facere supra quàm possumus intelligere, & quàm tenuis sapientia, quæ scientiæ nostræ circumferberetur angustis?

Quàm optimè ergo hic exclamare possumus cum Tertulliano: Cedat curiositas fidei, cedat gloria, humanæ scilicet sapientiæ, saluti. Agnoscere enim debemus imbecillitatem & ignorantiam nostram, quæ tantum abest, ut supernaturalia Dei opera valeat penetrare, ut etiam acutissima quæque ingenia rerum naturalium efficaciam investigare non possint. Sapientissimus erat Salomon, & tamen de seipso Ecclesiast. 8 testatur: *Et intellexi, quod omnium operum Dei nullam possit homo invenire rationem, eorum quæ sunt sub Sole: & quânto plus laboraverit ad quaerendum, tantò minus inveniat: etiamsi dixerit sapiens se nosse, non poterit repetere, & quomodo ascendere volumus & scrutari supernaturalia divinæ omnipotentis arcana? Summa igitur erit sapientia, nostram prohiere insipientiam, ut sub divinâ omnipotentia & infinita sapientia captivantes intellectum nostrum, sequamur consiliū Ecclesiast. 3. *Altirate ne qua fieri, & fortiorate, ne scrutatur fuerit: sed quæ præcepit tibi Deus, illa cogita semper, & in pluribus operibus ejus, ne fuerit curiosus.* Et ad divinâ mysteria cernenda clausis rationis humanæ luminibus, solos aperiamus oculos fidei in obsequium JESU Christi redactos.*

RATIO II. §. 2.

Voluit præterea, isto modo testatam relinquere magnitudinem, potentiam, & sapientiam suam; quis enim attentè considerans fidem nostram, ex una parte mysteria tam sublimia & incognita credenda proponere, ex alia autem, tam distinctè præcipere, appetitui omninò reluctantiæ, & nihilominus, quòd unus Jesus Christus pauper, & nudus, & cruci ignominiosissime affixus per viles, pauperculos, rudes, & indoctos piscatores subjecerit sibi scepra & coronas Imperatorum, & Regum, subtilissima captivavit Philosophorum ingenia, idololatiam prostraverit, converterit universum mundum, & inveteratas mutavit universarum gentium consuetudines, non statim cum Centurione exclamet, Verè filius Dei erat iste!

Quisnam dominium alicorum ambiens, ut eos sibi reddat sua sponte subjectos, incognita planè præcipiet credenda, & ad mandatorum, quæ

JESU

spirit.